

# Een visie op verandering: Meisjesrechten centraal in klimaat- rechtvaardigheid

Standpuntnota van Plan International België  
2 december 2023

---



Tot elk meisje vrij is



Plan International België werd in 1983 opgericht als onafhankelijke humanitaire en ontwikkelingsorganisatie en komt op voor kinderrechten en gelijkheid voor meisjes. Wij geloven in de kracht en het potentieel van elk kind, maar dit wordt vaak onderdrukt door armoede, geweld, uitsluiting en discriminatie. Vooral meisjes komen hiermee in aanraking. Samen met kinderen, jongeren, onze partners en al wie ons steunt, streven we naar een rechtvaardige wereld. Daarbij pakken we de diepere oorzaken aan van de uitdagingen waarop meisjes en alle kwetsbare kinderen stuiten. In meer dan 80 landen ondersteunen we de rechten van meisjes, vanaf hun geboorte tot ze volwassen zijn. Zodat elk meisje zich veilig voelt. Zodat ze aan de wereld kan tonen wie ze is en wat ze wil. Zodat ze haar dromen kan waarmaken. Zodat elk meisje vrij kan zijn.

## Woord van dank

Deze standpuntnota werd gezamenlijk geschreven en gecoördineerd door Gontard Nolwenn en El Ouady Nassima van Plan International België. Onze dank gaat uit naar Vekemans Carolien, Laviolette Pierre, Jeurissen Camille, Desmet Veerle, Roels Jochem en Stes Wouter van Plan International België voor hun niet-aflatende steun, hun thought leadership, expertise en kritische feedback tijdens het redactieproces.

We zijn alle jonge activisten en de meisjes- en jongerenorganisaties die hebben bijgedragen aan de ontwikkeling van deze standpuntnota, ten zeerste dankbaar. Jullie inzichten en expertise waren cruciaal bij het vormgeven van de perspectieven en aanbevelingen die hierin worden gepresenteerd. Met speciale dank aan Mijail Mario Masai Iraipi, Silvia Erika Choque Sullcata, Joel Daniel Daza Arequipa, Juventudes por Latinoamerica y El Caribe, Juventud Unida Buscando Ser Escuchada, Red Atrévete, Valería A paz Mamani, Ruth Vargas Angulo, Yoselin Larithza Conde Vidal, Yoselin Torrez Vega, Guiselda Ticona Chavez, Fundación Mapeko Bolivia, Despierta, Réseau des Alumnus de Plan International Sénégal (RAPIS), Valentine Uwimpuhwe, Prime Biodiversity and Conservation, Martha Gakuru, Aarna Wadhawan, Arafat Ibne Hussain, Savera, Badhon Manob Unnayan Sangstha, Natasha Bathsheba Chibuye, Sea Dalen, San Sreyneang, Oeurn Uy, Cambodia Organization for Living and for Temporary Care, Ros Chanthida, Women for Peace, Nyadieng Khor Wang, Laudato Si' Movement Timor-Leste, Henny Vianelde de Jesus Pires, Phearun Helena, Alisha Ung, Group Development Pakistan, Muhammad Bin Faisal, Manahil Asghar, Sania Akhtar, Russell Zaheer, Vulnerable Children Assistance Organization, Catherine Patrick, Luna Gérard, Alpha Vuylsteke, Yasmin El jihad, Jasmina Bonte, Amaryllis Perroti, Estelle Akakpo, Ulrich Zinsou, Kami Miléna Agbetou, Isséré Jean-Théophile Oti, Auriane Peace S. Ahouandjinou, Finangnon Roselyne Joanelle Saclounon, D. Viviane T. Oke en alle geraadpleegde jongerenorganisaties en jongerenactivisten die anoniem wensen te blijven.

Last but not least een speciaal woord van dank aan Cecilia Gamboa, Armando Oviedo, Chikanya Sharon, Madalitso Chimwenje, Sudthida Keophaithool, Daniel Molina, Papesidy Diop, Muchabaiwa Chipo, Grace Semwaiko en Kusalin Wongnamkob. Bedankt voor jullie niet-aflatende steun, om ons in contact te brengen met jongerenorganisaties en -activisten uit verschillende regio's en om waardevolle bronnen te delen tijdens het schrijven van dit document. Jullie steun was essentieel om een krachtige participatieve aanpak te garanderen bij het schrijven van de standpuntnota.



@Plan International

## Inhoud

Woord van dank	2
Inhoud	3
Woordenlijst	4
Voorwoord van Plan International België	5
Voorwoord van de jongerenambassadeurs	5
Samenvatting	6
Klimaatverandering is een sociaal onrecht	10
Gevolgen van klimaatverandering verergeren schendingen van meisjesrechten	11
Jongeren aan de frontlinie van klimaatactie	18
Bij klimaatactie inspelen op de behoeften van meisjes	20
De verbintenissen van Plan International Belgium	25
Onze oproep tot actie	26



Tot elk meisje vrij is





©Plan International

## Woordenlijst

**Klimaatverandering** verwijst naar elke ingrijpende verandering in het klimaat gedurende een langere periode (tien jaar of meer), die direct of indirect wordt toegeschreven aan een menselijke activiteit die de samenstelling van de wereldwijde atmosfeer verandert.

**Klimaatonrecht** verwijst naar het feit dat diegenen die het minst hebben bijgedragen aan de oorzaken van klimaatverandering, de grootste last van de gevolgen moeten dragen.

**Klimaatrechtvaardigheid** verwijst, volgens de strategie-update van Plan International, naar een wereld waarin alle kinderen en jongeren kunnen genieten van een volledige en gelijke toegang tot hun rechten, zonder belemmerd te worden door dreigende klimaatverandering. Een wereld waarin diegenen die verantwoordelijk zijn voor de klimaatcrisis hun uitstoot terugbrengen tot nul en actief steun verlenen aan de gemeenschappen en landen die het zwaarst door de crisis worden getroffen, vooral gemarginaliseerde groepen. Een wereld waarin meisjes, vrouwen, inheemse volkeren en andere gemarginaliseerde groepen die het zwaarst worden getroffen, vooral in landen die het minst verantwoordelijk zijn voor de klimaatcrisis, de financiële steun, de vaardigheden en kennis hebben om zich aan te passen aan klimaatverandering. Een wereld waarin meisjesrechten worden gerespecteerd en op een zinvolle manier worden opgenomen in klimaatbeslissingen en -maatregelen.

**Klimaatmitigatie** omvat de reeks maatregelen om de hoeveelheid broeikasgassen in de atmosfeer te verminderen.

**Klimaatadaptatie** slaat op de aanpassingen van natuurlijke of menselijke systemen als reactie op feitelijke of verwachte klimaatgebeurtenissen of de effecten daarvan, om schade te beperken of gunstige mogelijkheden te benutten.

**Klimaatactie** verwijst naar de inspanningen om klimaatverandering en de gevolgen ervan tegen te gaan. Die inspanningen omvatten het verminderen van de uitstoot van broeikasgassen (klimaatmitigatie) en/of maatregelen om zich voor te bereiden op en aan te passen aan zowel de huidige effecten van klimaatverandering als de voorspelde toekomstige effecten (klimaatadaptatie).

**Milieudegradatie** is de verslechtering van het milieu door de uitputting van hulpbronnen zoals lucht, water en de bodem, de vernietiging van ecosystemen en het uitsterven van wilde dieren. Dit wordt gedefinieerd als elke verandering of verstoring van het milieu die als schadelijk of ongewenst wordt ervaren.

**Veerkracht** is het vermogen van kinderen, adolescenten en jongeren, van gezinnen en gemeenschappen om stress en schokken die een volledige en gelijke uitoefening van hun mensenrechten ondermijnen, te boven te komen.

## Voorwoord van Plan International België

In deze tijd, waarin de gezondheid van de aarde in kritieke toestand verkeert en meisjesrechten nog steeds worden betwist, wordt onze inzet om de empowerment van meisjes te ondersteunen, sterk op de proef gesteld. Hoewel we weten dat we moeten doorgaan tot elk meisje vrij is, is de grootste bedreiging voor die vrijheid nu urgenter dan ooit. Dat raakt de gemeenschap van zij die vechten voor beide idealen: een gezonde planeet om op te wonen, een planeet waar gender-gelijkheid de realiteit is.

Terwijl onze aarde in alarmerende mate opwarmt, verandert de vrijheid waar we voor meisjes naar streven in een steeds verder terugwijkende horizon. Op deze wereld, die gestalte krijgt door een reeks klimaatcrisissen, worden meisjes met de dag kwetsbaarder. De gevolgen zijn niet abstract of ver van ons bed; ze blijken uit het toenemend aantal kindhuwelijken of onregelmatig onderwijs. Dit zijn niet zomaar hypothetische scenario's. Het zijn de doorleefde ervaringen van talloze meisjes die hun toekomst in gevaar zien komen door een crisis die ze niet zelf hebben veroorzaakt.

De noodzaak om actie te ondernemen tegen klimaatverandering is tweeledig. Onze inspanningen om klimaatverandering aan te pakken moeten verder gaan dan de factoren waar wij, Belgen, nu vertrouwd mee raken. Het is een schuld die we moeten inlossen aan de meest kwetsbaren, aan zij die het meest de dupe zijn van deze crisis zonder dat ze er zelf aan toe hebben bijgedragen. Op veel plekken ter wereld vertegenwoordigen meisjes deze stille meerderheid. Zij moeten de harde realiteit van een opwarmende wereld doorstaan zonder dat ze over de middelen beschikken om voor zichzelf op te komen.

Deze standpuntnota is meer dan een oproep tot actie. Het is een belofte om de strijd tegen klimaatverandering en de strijd voor meisjesrechten te verweven tot één enkel, verenigd gevecht. Want we kunnen het ene niet winnen zonder het andere. De empowerment van meisjes is onlosmakelijk verbonden met de toekomst van onze planeet. Dus gaan we verder met die strijd. Laten we daarbij niet vergeten dat het niet alleen onze missie is om klimaatverandering een halt toe te roepen, maar om ervoor te zorgen dat in een wereld die veilig en duurzaam is, elk meisje echt vrij kan zijn.

**Isabelle Verhaegen**  
**Nationaal Directeur**

## Voorwoord van de jongeren- ambassadeurs

De kwestie van klimaatverandering wordt overal ter wereld aangekaart, tijdens alle grote debatten. Het is een fenomeen waarvoor we dringend innovatieve oplossingen moeten vinden. Om de juiste beslissingen te kunnen nemen, moeten we eerst erkennen dat meisjes het meest worden getroffen door de gevolgen van klimaatverandering, vooral in lage-inkomenslanden. Een van die gevolgen is een scherpe toename van sociaaleconomische ongelijkheden, die ook een belangrijke rol zullen spelen bij de erkenning en daadwerkelijke eerbiediging van meisjesrechten.

Alle stakeholders, op verschillende niveaus, moeten de handen in elkaar slaan om een veilige omgeving te creëren waarin elk meisje haar potentieel kan ontwikkelen. Het is daarom belangrijk dat politieke leiders nauw samenwerken met meisjes en jongeren. Meisjes zijn de drijvende krachten van verandering: de veerkracht, intelligentie en mogelijkheden van meisjes over de hele wereld zijn ongeëvenaard. Dankzij een duwtje in de rug kunnen meisjes geweldige dingen bereiken. Ze moeten betrokken worden bij de beslissingen die hen aangaan, vooral omdat zij de enigen zijn die hun behoeften correct kunnen bepalen en passende oplossingen kunnen voorstellen.

We moeten onze krachten bundelen om de schade die we aan het milieu toebrengen zoveel mogelijk te beperken. Om meisjes een toekomst te geven. Die strijd begint met kleine stapjes.

Vandaag sturen we deze boodschap naar alle meisjes in de wereld die geen vertrouwen hebben in zichzelf, die niet geloven in een betere toekomst: je bent mooi en sterk, je bent moedig en barst van het talent, en je kunt alles bereiken wat je maar wilt.

We hebben jou nodig; onze stemmen tellen, maar jouw daden tellen nog meer!

**Luna, Alpha, Peace, Kami, Ulrich,  
Jean-Théophile, Joanelle**

**Jongerenambassadeurs**



## Samenvatting

Klimaatverandering is een van de grootste bedreigingen voor alle landen, voor iedere samenleving en elke generatie. Hoewel we allemaal te maken krijgen met klimaatverandering, worden sommige groepen meer getroffen dan andere. De meest kwetsbare en gemarginaliseerde groepen, die het minst bijdragen aan de oorzaken van klimaatverandering, worden het zwaarst getroffen. Recente gebeurtenissen zoals de overstromingen van 2022 in Pakistan en de ernstige droogte die sinds 2020 de Hoorn van Afrika teistert, zijn slechts twee voorbeelden.

Tijdens de ontwikkeling van deze standpuntnota vroegen we 70 jongeren en 23 meisjes- en jongerenorganisaties uit 15 landen om hun zorgen, noden en eisen te delen over de impact van klimaatverandering op hun toekomst. Ze zagen verschillende effecten van klimaatverandering op meisjesrechten in hun gemeenschappen, waaronder beperkte toegang tot onderwijs, meer werk om water en andere essentiële grondstoffen te halen, voedselonzeekerheid, gezondheidsproblemen en zorgen over hun veiligheid. De doorleefde ervaringen van diegenen die het meest worden getroffen, bevestigen het standpunt van Plan International België dat **klimaatverandering een sociaal onrecht is**.

Klimaatverandering is sociaal onrechtvaardig omdat het buitenproportioneel diegenen treft die er het minst verantwoordelijk voor zijn en die minder goed in staat zijn om met deze veranderingen om te gaan. **Het versterkt bestaande gender-, economische en raciale ongelijkheden. Klimaatverandering is dus niet alleen een milieukwestie, maar ook een diepgaande ethische uitdaging.** Gemarginaliseerde meisjes uit lage-inkomenslanden worden getroffen op een manier die zijn weerga niet kent.

Klimaatverandering heeft voor meisjes een impact op **hun toegang tot school, hun gezondheid, hun recht om zich te ontplooien, en het recht om te trouwen wanneer en met wie ze willen**. Door de klimaatverandering kunnen 4 miljoen meisjes niet naar school.<sup>1</sup> Het is de grootste belemmering voor de inzet van de internationale gemeenschap om een einde te maken aan kind-huwelijken. Klimaatverandering wakkert conflicten aan die leiden tot verplaatsingen van bevolkingsgroepen, waarbij gezinnen gedwongen worden te vluchten. Meisjes zijn in die situaties bijzonder kwetsbaar voor geweld, uitbuiting en misbruik. In de context van waterschaarste, een ander gevolg van klimaatverandering, worden de veiligheid en waardigheid van meisjes bedreigd; dit gaat van gezondheidsrisico's en een gebrek aan degelijke lichamelijke hygiëne en verzorging tijdens de menstruatie tot de risico's die gepaard gaan met de langere afstanden om water te halen.

Samen met andere organisaties hoopt en gelooft Plan International België dat meisjes, samen met hun gemeenschappen, krachtige actoren van verandering zijn om zich aan te passen aan klimaatverandering en de gevolgen ervan te beperken. Ondanks de ontberingen waarmee ze worden geconfronteerd, ontpoppen meisjes zich wereldwijd tot prominente leiders in klimaatactivisme, belangenbehartiging, burgerinitiatieven en innovatie. Denk hierbij aan Ridhima Pandey, wiens juridische strijd voor klimaatactie tegen de Indiase regering velen heeft geïnspireerd, of aan Vanessa Nakate, een uitgesproken pleitbezorger voor het Afrikaanse perspectief in klimaatdiscussies. Deze jonge vrouwen stuwden vooruitgang. Vernieuwers zoals Gitanjali Rao ontwikkelen technologische oplossingen voor milieuproblemen, terwijl activisten zoals Xiye Bastida de inheemse stemmen in het klimaatgesprek versterken. Jongerenactivisten en -organisaties die voor deze standpuntnota zijn geraadpleegd, hebben ook de verschillende manieren geïllustreerd waarop zij zich inzetten voor klimaatactie, waaronder bewustwordingscampagnes, educatieve workshops, het planten van bomen en het ondersteunen van projecten voor hernieuwbare energie. Deze voorbeelden onderstrepen de creativiteit, toewijding en veerkracht van meisjes in het licht van klimaatproblemen.

Deze inspirerende initiatieven stuiten echter vaak op hindernissen, zoals beperkte toegang tot middelen, gebrek aan vertegenwoordiging bij beleidsvorming en maatschappelijk verzet. Daarom is het noodzakelijk dat de internationale gemeenschap deze jonge activisten steunt. Door middelen, onderwijs en platformen aan te bieden die hun stem

1 Samenwerkingsverband voor onderwijs in noodsituaties (Inter-agency Network for Education in Emergencies, INEE). (2022). *Mind the Gap 2: Op zoek naar veilige en duurzame oplossingen voor onderwijs aan meisjes in crisissituaties*.



versterken, kan de wereldgemeenschap ervoor zorgen dat hun belangrijke werk in de strijd tegen klimaatverandering doorgaat en zich uitbreidt. Zo wordt de weg vrijgemaakt voor een rechtvaardigere en duurzamere toekomst.

Om voort te bouwen op het momentum dat deze jonge leiders deden ontstaan en om de uitdagingen aan te pakken waarmee ze geconfronteerd worden, is het cruciaal om onze aandacht te richten op de specifieke acties die meisjes kunnen ondersteunen in hun klimaatactie en hun stem kunnen versterken.



### Onze oproep aan beleidsmakers en institutionele donoren:

- **Erkennen dat klimaatverandering een onevenredig groot effect heeft op meisjes**, en dat klimaatverandering gendergerelateerd geweld en discriminatie faciliteert.
- **Voor, tijdens en na internationale klimaatconferenties en -onderhandelingen een blijvend standpunt innemen over meisjesrechten**. Dit houdt in dat ze hun invloed, macht en bereik gebruiken om voortdurend te communiceren en bewustzijn te creëren over de verbanden tussen meisjesrechten en klimaatverandering.
- **Adequate mechanismen opzetten voor een zinvolle betrokkenheid van jongeren** bij de beleidsvorming en onderhandelingen over het klimaat; en investeren in organisaties die gestuurd worden door jongeren en meisjes, zodat zij op een zinvolle manier kunnen deelnemen aan klimaatacties.
- Erkennen dat **een sterke gender- en leeftijdsbenadering bij de ontwikkeling, uitvoering, monitoring en evaluatie van klimaatbeleid** essentieel is om ervoor te zorgen dat klimaatbeleid effectievere en rechtvaardigere oplossingen oplevert.
- **Overwegingen met betrekking tot klimaatverandering integreren in genderbeleid**, om de onevenredige gevolgen van klimaatverandering voor vrouwen en meisjes in verschillende sectoren aan te pakken.
- **Investeren in klimaateducatie** en substantiële acties ondernemen tegen verkeerde informatie die wordt verspreid door anti-milieulobby's die klimaatverandering ontkennen.
- Zich inzetten om **de ecologische voetafdruk van hun eigen regering te verkleinen** door duurzame praktijken in overheidsoperaties te implementeren, subsidies voor fossiele brandstoffen te verlagen, in groene technologieën te investeren, strenge milieuregels af te dwingen en milieuvriendelijk gedrag op de werkvloer in de publieke sector te stimuleren.
- Om **de manier waarop zij acties tegen klimaatverandering financieren aanzienlijk te veranderen**. We vragen donoren om:
  - Zich in te zetten om **geormerkte ODA-budgetten (Official Development Assistance) toe te wijzen aan fondsen voor organisaties die door jongeren en meisjes geleid worden** zodat zij klimaatacties kunnen ondernemen.
  - **Toegankelijke financieringsmogelijkheden te creëren voor gemarginaliseerde groepen en burgerbewegingen**, met name voor plattelands- en inheemse gemeenschappen, zodat zij gerichte, effectieve en cultureel passende klimaatoplossingen kunnen ontwerpen en implementeren.
  - **Te investeren in onderzoek naar klimaatverandering en meisjesrechten**, zodat alle betrokkenen op feiten gebaseerde acties op touw kunnen zetten.



### Onze oproep aan maatschappelijke organisaties

- De **krachten bundelen met lokale jongeren- en meisjesorganisaties** om hun leiderschap in klimaatactie te versterken en hun stem te laten horen in nationale en internationale arena's.
- **Middelen en steun inzetten voor burgerbewegingen en organisaties geleid door jongeren en meisjes**, om een rechtvaardigere en meer lokale benadering van internationale samenwerking en ontwikkelingswerk te bevorderen.
- **Samenwerken om krachtige pleitbezorging en strategieën te creëren** en onze stemmen verenigen om donoren, beleidsmakers en bedrijven te beïnvloeden op het kritieke snijpunt van klimaatverandering, gendergelijkheid en kinderrechten.

- **Gezamenlijke inspanningen leveren om het bewustzijn van het publiek te vergroten** en impactvolle veranderingen teweeg te brengen op het gebied van meisjesrechten en klimaatverandering.
- CSO-netwerken (Civil Society Organisations) versterken om **kennis en middelen te delen** om de verbanden tussen klimaatverandering, genderongelijkheid en kinderrechten effectief aan te pakken.
- We roepen alle **mensenrechten-, vrouwenrechten- en milieugroeperingen op om samen** in dialoog te gaan en kennis te delen, om te werken aan een inclusieve, leeftijds- en genderresponsieve strategie om klimaatverandering tegen te gaan.

### **Onze oproep aan particuliere bedrijven en ondernemingen**

- Zich inzetten om hun **milieu- en koolstofvoetafdruk te verkleinen**. Dat is de enige manier om de hoofdoorzaken van klimaatverandering en milieudegradatie aan te pakken.
- Investeren in het begrijpen van het cruciale verband tussen klimaatverandering en meisjesrechten, en dit bewustzijn integreren in **MVO-toezeggingen om genderbewuste klimaatoplossingen te bevorderen**.
- **Strategieën ontwikkelen die zijn afgestemd op de Duurzame Ontwikkelings-doelstellingen (SGD's)**, met speciale aandacht voor de onderlinge verbanden tussen gendergelijkheid en klimaatverandering, om de impact hiervan te vergroten.
- **Innovatieve producten ondersteunen om klimaatverandering en gendergelijkheid aan te pakken**, door ons te sponsoren, zodat wij op onze beurt impact kunnen hebben op meisjes in hun acties tegen klimaatverandering.

### **Onze oproep aan onze gemeenschap van sponsors en individuele donoren**

We worden gesteund door een geweldig netwerk van gelijkgezinden, die ervan overtuigd zijn dat er overal acties moeten worden ondernomen voor gendergelijkheid en kinderrechten. Totdat elk meisje vrij is. Onze boodschap aan hen is dat zij op vele niveaus een rol kunnen spelen bij het waarmaken van meisjesrechten. We roepen hen op:

- **Om hun stem te laten horen over hoe klimaatverandering een grote bedreiging vormt voor meisjesrechten:**
  - We moedigen hen aan om onze berichten op sociale media te delen;
  - We moedigen hen aan om zich over deze cruciale uitdaging uit te spreken tegenover hun collega's, hun bestuursorganen en maatschappelijke organisaties.
- Om actie te ondernemen om hun **klimaatvoetafdruk te verkleinen** door zich milieuvriendelijkere gewoonten aan te meten.
- Om **Plan International te blijven steunen** door middel van donaties, om ons te helpen programma's te financieren die meisjesrechten bevorderen en de gevolgen van klimaatverandering aanpakken.

### **Onze oproep aan de media**

- **Op een verantwoorde manier verslag doen van de klimaatcrisis, door de nadruk te leggen op het verband tussen klimaatverandering, meisjesrechten en gendergelijkheid, en zo het publiek te beïnvloeden richting actie en empathie.**
- **Verhalen en stemmen versterken van meisjes, jongeren en gemarginaliseerde bevolkingsgroepen** die de gevolgen van klimaatverandering op gendergelijkheid belichamen, waardoor de bevolking meer inzicht krijgt in de impact van klimaatverandering en waardoor collectieve actie voor een duurzame toekomst wordt gestimuleerd.
- In een periode van klimaatscepsis, anti-genderbewegingen en een toename van nepnieuws, dringen we er bij de media op aan om te **rapporteren op basis van feiten** en te benadrukken hoe klimaatverandering en meisjesrechten op elkaar inwerken.



# Klimaatverandering is een sociaal onrecht

“Regeringen schenden mensenrechten.”

*Een jonge activist uit Bolivia*

Klimaatverandering is een van de grootste bedreigingen voor onze planeet en haar bewoners. Het fenomeen verandert neerslagpatronen en verhoogt de frequentie en intensiteit van klimaat-gerelateerde rampen. Tegenwoordig is 87% van de rampen klimaat-gerelateerd. Dit draagt bij aan crisissituaties rond voedsel- en wateronzekerheid, economische problemen, gedwongen verhuizingen en lokale conflicten. Sinds 2008 hebben klimaatrampen tot meer dan 700.000 doden geleid en 1,7 miljard mensen getroffen. Meer dan 155 miljoen mensen moesten vluchten.<sup>2</sup>

**Meisjes over de hele wereld maken zich grote zorgen** over milieu- en klimaatkwesties, waaronder vervuiling en klimaatverandering. Die problemen staan op de derde plaats van hun prioriteiten en zorgen, meteen na armoede en het beëindigen van geweld. Met name in België noemen meisjes en jonge vrouwen milieukwesties hun eerste prioriteit.<sup>3</sup>

**Hoewel de gevolgen van klimaatverandering niet discriminerend lijken, varieert de omvang van hun impact niet alleen tussen, maar ook binnen landen.** Klimaatverandering is een belangrijk sociaal onrecht, aangezien de gevolgen ervan ongelijk verdeeld zijn: de zwaarste gevolgen treffen diegenen die het minst aan het probleem hebben bijgedragen. De precieze impact hangt af van hun kwetsbaarheid en vermogen om het hoofd te bieden aan en te herstellen van schokken die ontstaan op het snijpunt van diverse ongelijkheden en ongelijke machtsstructuren. Groepen die meerdere vormen van onderdrukking ervaren, zijn doorgaans kwetsbaarder en minder goed in staat om schokken te verwerken en ervan te herstellen.

Dit klimaatonrecht komt op verschillende manieren tot uiting.



**Onevenredige bijdrage en impact:** Zij die het minst hebben bijgedragen aan de klimaatverandering, worden er het meest door getroffen. De armste helft van de wereldbevolking (ongeveer 3,5 miljard mensen) is verantwoordelijk voor slechts 10% van de totale wereldwijde uitstoot die wordt toegeschreven aan individuele consumptie, maar leeft voor het grootste deel in de landen die het meest kwetsbaar zijn voor klimaatverandering. Ondertussen is de rijkste 10% van de mensen ter wereld verantwoordelijk voor ongeveer 50% van de wereldwijde uitstoot.<sup>4</sup> Hoewel zij een belangrijke verantwoordelijkheid voor de klimaatverandering dragen, is er een aanzienlijke kloof in de financiële en technische steun van rijkere landen aan kwetsbare landen, wat effectieve klimaatactie in de weg staat.



**Intergenerationeel onrecht:** Kinderen en toekomstige generaties, die geen rol hebben gespeeld bij het ontstaan van de huidige klimaatcrisis, zullen de ernstigste gevolgen ervan moeten dragen. Dat onevenwicht tussen verantwoordelijkheid en impact benadrukt een duidelijk onrecht tegenover jongere en toekomstige generaties. Hoewel ze het meest te maken zullen krijgen met de toekomstige gevolgen van klimaatverandering, krijgt de stem van jongeren in de huidige aanpak hiervan vaak onvoldoende gehoor in besluitvormingsprocessen.

2 VN-Bureau voor Rampenrisicovermindering. (2015). *Tienjarig onderzoek toont aan: 87% van rampen klimaatgerelateerd*.

3 Plan International. (2022). Verslag 'Situatie van meisjes wereldwijd' (SOTWG, State of the World's Girls).

4 Oxfam. (2015). *Extreme koolstofongelijkheid*.



**De dubbele last van leeftijds- en genderdiscriminatie:** Klimaatverandering vergroot genderongelijkheid en treft vrouwen en meisjes onevenredig zwaar. Meisjes staan voor unieke bedreigingen van hun onderwijs, levensstandaard, gezondheid en veiligheid, stuk voor stuk gevolgen van een combinatie van leeftijds- en genderdiscriminatie. Klimaatverandering ‘vermenigvuldigt het aantal bedreigingen’, waardoor sociale, politieke en economische spanningen uit de hand lopen, vooral in fragiele omgevingen. Dit vergroot hun kwetsbaarheid en hun risico op mensenrechtenschendingen. Bovendien hebben vrouwen minder overlevingskansen en worden ze vaker getroffen door rampen; het resultaat van genderongelijkheid inzake informatie, mobiliteit en besluitvorming. Die risico’s en kwetsbaarheden zijn nog erger voor meisjes met andere gemarginaliseerde identiteiten. Zoals daar zijn: inheemse, zwarte meisjes en meisjes van kleur, meisjes met een handicap, met diverse genderidentiteiten of seksuele geaardheden, en meisjes in landelijke of conflictgevoelige gebieden.

### Klimaatverandering en milieudegradatie

Klimaatverandering en milieudegradatie zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden: het ene verergert het andere. Klimaatverandering beïnvloedt milieudegradatie door extreem weer, temperatuurveranderingen, smeltend ijs en veranderde neerslagpatronen. Omgekeerd draagt milieudegradatie, door ontbossing, bodemerosie en verlies van biodiversiteit, bij aan klimaatverandering doordat het vermogen van de aarde om koolstofdioxide op te nemen, verkleind wordt. In deze standpuntnota richten we ons weliswaar op de gevolgen van klimaatverandering, maar we zijn ons ervan bewust dat deze gevolgen en milieudegradatie elkaar wederzijds beïnvloeden en gemeenschappelijke oorzaken hebben, in de vorm van menselijke activiteiten zoals de verbranding van fossiele brandstoffen en ontbossing.



# Gevolgen van klimaatverandering verergeren schendingen van meisjesrechten

Er is steeds meer bewijs voor de huidige en toekomstige gevolgen van klimaatverandering voor kinderen. Het gaat dan vooral over meisjes, in het bijzonder de meisjes uit de armste en meest kwetsbare gemeenschappen die de minste middelen hebben om hiermee om te gaan. De combinatie van leeftijd, vaardigheden en gender betekent vaak dat meisjes en jonge vrouwen de grootste gevolgen van klimaatverandering zullen voelen. Toch hebben ze geen gelijke toegang tot de middelen om zich aan te passen of om met de gevolgen om te gaan.

“Meisjes worden door omstandigheden of door andere mensen, soms zelfs hun ouders, gedwongen om meer aandacht te besteden aan hun levensonderhoud dan aan activiteiten die hen zouden helpen hun volledige potentieel te ontwikkelen.”

*Jonge activist uit de Filippijnen*



## Impact op meisjesonderwijs

Klimaatverandering verhoogt het aantal rampen die de toegang tot onderwijs en bestaansmiddelen verstoren. Dat leidt tot verliezen waardoor kinderen, vooral meisjes, niet meer naar school kunnen gaan. Naar schatting zullen ten minste **4 miljoen meisjes in lage- en middeninkomenslanden hun school niet kunnen afmaken vanwege de impact van klimaatverandering**.<sup>5</sup> Die impact wordt bepaald door een aantal factoren die met elkaar verweven zijn en elkaar versterken.

<sup>5</sup> Samenwerkingsverband voor onderwijs in noodsituaties (Inter-agency Network for Education in Emergencies, INEE). (2022). *Mind the Gap 2: Op zoek naar veilige en duurzame oplossingen voor onderwijs aan meisjes in crisissituaties*.

Klimaatverandering beïnvloedt onderwijs op verschillende manieren. Ten eerste **verstoren rampen de beschikbaarheid van onderwijs**. Extreme gebeurtenissen beschadigen scholen en wegeninfrastructuur. In sommige gevallen worden schoolgebouwen gebruikt als evacuatieopvang en kunnen ze niet langer dienen voor leerdoeleinden. Op de lange termijn wordt ook de kwaliteit van het onderwijs aangetast. Het leervermogen van kinderen en hun regelmatige aanwezigheid op school worden verstoord door onveiligheids crisissen en ziekte-uitbraken, veroorzaakt door klimaatrampen die zich langzaam voltrekken. In verschillende door crisis getroffen landen zijn de totale gemiddelde onderwijsuitgaven de afgelopen jaren gedaald. <sup>6</sup>

**“Waterschaarste heeft gevolgen voor vrouwenrechten, omdat vrouwen harder moeten werken en een grotere afstand moeten afleggen om water te halen voor hun dagelijkse behoeften, wat veel tijd kost. Dat verstoort hun schooltijd. Meestal helpen meisjes hun ouders met huishoudelijk werk en kunnen ze niet naar school.”**

*Aarna, jonge activiste uit India*

Ten tweede leiden **rampen tot meer vroegtijdige schooluitval. Kinderen gaan niet meer naar school om in het levensonderhoud van het gezin te voorzien en huishoudelijke taken op te nemen**. Dat is te wijten aan de verslechtering van de levensstandaard. Klimaatgerelateerde gebeurtenissen hebben een directe impact op de inkomensbronnen van gezinnen, aangezien gewassen en vee vernietigd worden. Wanneer er eerder al sprake was van armoede, heeft dit een directe invloed op beslissingen over het onderwijs van de kinderen, bijvoorbeeld wanneer gezinnen een afweging moeten maken tussen scholing en extra inkomen. In dergelijke gevallen **worden meisjes als eersten van school gehaald** om te trouwen of om te werken en extra inkomsten te genereren. Een schaarste aan hulpbronnen verhoogt de druk om water en brandstof te verzamelen, een druk die onevenredig vaak op meisjes rust en hun toegang tot onderwijs en scholing nog meer bedreigt. Zo kampt de Hoorn van Afrika sinds 2020 met een ongekende droogte, die heeft geleid tot acute voedselonzekerheid. Als gevolg hiervan zijn 2000 scholen gesloten. Dat heeft zijn weerslag op meer dan 682.000 leerlingen, al zijn het meer meisjes dan jongens die van school gaan vanwege de toegenomen werkdruk en kindhuwelijken. <sup>7</sup>

**“De meisjes in mijn gemeenschap worden gedwongen om van school te gaan, omdat ze moeten werken en voor hun gezin moeten zorgen. Anderen worden op jonge leeftijd uitgehuwelijkt. Die meisjes zijn soms niet ouder dan 15 jaar.”**

*Natasha, een jonge activiste uit Zambia*

6 Ibid.

7 Plan International. (2023). *Een gendergebaseerde impact van de honger- en droogtecrisis in de Hoorn van Afrika*.



“Wanneer de productiviteit afneemt, zullen ouders hun dochters liever uithuwelijken aan rijke mannen om een inkomen te vergaren, terwijl hun zonen op school blijven.”

*Jonge activist uit Benin*

## Impact van klimaatverandering op gendergerelateerd geweld

Klimaatverandering heeft gevolgen voor ontheemding, verarming en noodsituaties, die stuk voor stuk het risico op gendergerelateerd geweld vergroten. Bovendien ervaren **inheemse gemeenschappen, die zich vaak inzetten voor milieuactivisme, een hoge mate van geweld en moorden**, vooral bij het verdedigen van hun grondgebied en hulpbronnen tegen illegale ontbossing en winningsindustrieën.<sup>8</sup>

**Rampen verheugen vaak gendergerelateerd geweld zoals kindhuwelijken**, als gevolg van verhoogde kwetsbaarheden, het afbrokkelen van sociale structuren en een verminderde toegang tot ondersteunende diensten voor overlevenden. Genderongelijkheden en discriminatie die in ‘normale tijden’ gendergerelateerd geweld veroorzaken en in stand houden, blijven tijdens crisissen niet alleen bestaan, maar worden vaak nog erger. Zo is er in Europa steeds meer bewijs dat hittegolven het risico op huiselijk geweld en feminicide verhogen.<sup>9</sup> In lagere inkomensklassen zijn er sterke aanwijzingen voor het verband tussen rampen en de toename van kindhuwelijken. Ouders zien het huwelijk soms als een manier om meisjes te beschermen tegen toegenomen seksueel en fysiek geweld, en gezinnen die hun inkomen verloren zagen gaan, kunnen hun dochters uithuwelijken om de financiële last te verlichten.

10% meer of minder regenval vanwege klimaatverandering leidt tot een stijging van 1% in het aantal kindhuwelijken.<sup>10</sup>

“Door de verzilting nemen vroege en gedwongen huwelijken toe. Meisjes nemen de pil om hun menstruatiecyclus te stoppen en uit te stellen.”

*Badhon, jonge activist uit Bangladesh*

**Het risico op gewelddadige conflicten en onveiligheid neemt toe door de strijd om beschikbare hulpbronnen en bestaansonzekerheid.** Dat creëert een vicieuze cirkel: conflicten en onzekerheden kunnen op hun beurt resulteren in meer geweld tegen meisjes, jongens en vrouwen, waaronder willekeurige moorden, marteling, seksueel geweld en kindhuwelijken. Zo worden meisjes, die traditioneel verantwoordelijk zijn voor water en hout, met meer gevaren geconfronteerd naarmate ze een grotere afstand

8 Plan International. (2022). *Beleidsnota inzake bescherming tegen geweld en klimaatverandering*.

9 Sanz-Barbero, Belén, et al. (2018). ‘Hittegolf en het risico op intiem partnergeweld.’ *Wetenschap over het hele milieu (Science of the Total Environment)*, 644, 413-419.

10 Kinderfonds van de Verenigde Naties. (2023). *Is het einde van kindhuwelijken nabij? Laatste trends en toekomstperspectieven. Update 2023*. New York: UNICEF.

moeten afleggen om essentiële grondstoffen te vinden.<sup>11</sup> Doordat ze zichtbaarder zijn, neemt hun risico op seksueel en fysiek misbruik toe. Die bevinding wordt stelselmatig ondersteund door de risicobeoordelingen van Plan International voor kindbescherming, met name in de context van vlucht en ontheemding.

**“Sommige zichtbare effecten zijn aanvallen van wilde dieren of ongepaste toenaderingen van mannen, wanneer de meisjes op zoek zijn naar water of brandhout om te koken. Ik kom uit Laikipia County, en dit is een complexe uitdaging voor de gemeenschap waarvoor we nog geen oplossing hebben gevonden.”**

*Martha, een jonge activiste uit Kenia*

**“Tijdens de droogte worden vooral meisjes naar afgelegen locaties in het moeras gestuurd, en zo worden ze aan geweld blootgesteld.”**

*Een jonge activist uit Benin*

**Mensen worden verdreven door rampen en een verlies van hun broodwinning.** Gezinnen die gedwongen worden te migreren voor werk of om te overleven, die op de vlucht slaan voor rampen, lopen extra risico's. Ontheemding doet meisjes en vrouwen vertrekken, met een hoger risico op seksueel geweld en uitbuiting, waaronder verkrachting en mensenhandel. Deze blootstelling aan seksueel geweld en uitbuiting is alom aanwezig langs migratieroutes, ook in België.<sup>12</sup>

### **Effecten van klimaatverandering op voedselzekerheid**

**“Het verlies van de broodwinning en voedselproductie van het gezin maakt meisjes en jongens vatbaarder voor honger en ondervoeding.”**

*Valería, een jonge activiste uit Bolivia*

Klimaatshokken en -stress drijven **miljoenen mensen naar situaties van acute voedselonzekerheid**. De meerderheid van hen woont in Afrika.<sup>13</sup> **Verhoogde ondervoeding bij kinderen, een onomkeerbare groeiachterstand en honger** zijn het rechtstreekse gevolg van het verlies van broodwinning en verminderde voedselproductie of -beschikbaarheid. Die worden veroorzaakt door klimaatgerelateerde rampen, vooral in kleinschalige en regenafhankelijke landbouwcontexten, wat het geval is voor de meeste gemeenschappen in landelijke lage- en middeninkomenlanden. Tegen 2050 kan klimaatverandering **het aantal ondervoede kinderen onder de 5 jaar verhogen van 20 tot 25 miljoen** (ongeveer 17 tot 22%).<sup>14</sup>

11 Ibid.

12 De Schrijver, Lotte et al. (2018). *Prevalentie van seksueel geweld bij migranten, aanvragers van internationale bescherming en vluchtelingen in Europa: een kritische interpretatieve synthese van het bewijsmateriaal*.

13 Voedselveiligheidsinformatienetwerk. (2019). *Algemeen rapport over voedselcrisisen 2019*.

14 Red de kinderen. (2007). *Voel de hitte: kindsterfte in een veranderend klimaat*.

Meisjes lopen een groter risico om honger te lijden, omdat ze vaak het laatste lid van het gezin zijn dat mag eten en het eerste om honger te lijden bij voedseltekorten.<sup>15</sup>

### Effecten van klimaatverandering op gezondheid

De vooruitgang in het terugdringen van kindersterfte wordt bedreigd door veranderingen in ziektepatronen en klimaatgebeurtenissen.<sup>16</sup> Van de 6,6 miljoen tragische sterfgevallen per jaar van kinderen jonger dan vijf, is nu één op de vier verbonden met milieufactoren.<sup>17</sup> Dat is te wijten aan een toename van door vectoren en door water overgedragen ziektes, zoals malaria en cholera, op hun beurt het gevolg van stijgende temperaturen, overstromingen en droogtes.

“In onze gemeenschappen heeft klimaatverandering vooral invloed op de gezondheid van vrouwen: ziektes door gebrek aan water en hygiëne treffen vaker vrouwen dan mannen, en dan is er nog de economische situatie van vrouwen en meisjes.”

*Boerin uit Benin*

Tegen 2040 zal 1 kind op 4 in een gebied wonen met extreme waterschaarste.<sup>18</sup>

Tienermeisjes ondervinden specifieke risico's. Tegen de achtergrond van droogtes roept water-schaarste duidelijke **zorgen op omtrent seksuele en reproductieve gezondheid**. Tijdens de menstruatie en zwangerschap is er voldoende en schoon water nodig voor de persoonlijke hygiëne, zodat vrouwen hun waardigheid behouden en hun kind veilig op de wereld kunnen zetten. Extreme weersomstandigheden versterken die risico's, in het bijzonder door de verstoring van gezondheidsdiensten zoals seksuele en reproductieve gezondheidszorg. Dit verhoogt de kans op gezondheidsproblemen voor meisjes, met name tijdens de zwangerschap.

“Tijdens de overstroming hadden meisjes een groot probleem omdat er geen sanitaire producten beschikbaar waren.”

*Savera, een jonge activist uit Pakistan*

15 Plan International. (2023). *Voorbij de honger: de gendereffecten van de wereldwijde hongercrisis*.

16 Red de kinderen. (2007). *Voel de hitte: kindersterfte in een veranderend klimaat*.

17 UNICEF. (2019). *Factsheet: 'De klimaatcrisis is een kinderrechtencrisis'*.

18 Ibid.

“Ook door de klimaatverandering hebben de meeste meisjes in mijn gemeenschap moeilijk toegang tot een goede gezondheid op het vlak van schoon water en maandverband. De meeste meisjes gaan niet naar school omdat ze geen maandverband hebben.”

*Natasha, een jonge activiste uit Zambia*

### Impact op levensstandaard

De kans is groot dat klimaatverandering tegen 2030 **meer dan 100 miljoen mensen in lage- en middeninkomenslanden onder de armoedegrens zal duwen**, als gevolg van extreme weersomstandigheden en hun impact op de landbouw, gezondheid en arbeid.<sup>19</sup> Die ernstige problemen inzake armoede, veerkracht en copingmechanismen zullen de nu al toenemende mensenrechtenschendingen alleen nog maar verergeren.

“Mannen ontlopen hun verantwoordelijkheden, gaan op zoek naar een gezondere omgeving en laten vrouwen samen met hun kinderen in ovens en fabrieken werken.”

*Een jonge activist uit Benin*

“Bij overstromingen worden gewassen vernietigd, waardoor vrouwen zonder werk zitten en afhankelijker zijn van hun mannen.”

*Boerin uit Benin*

Armoede zal vrouwen meer treffen dan gemiddeld. Twee op de drie arme mensen ter wereld zijn vrouwen. Daarnaast zijn drie op de vier landarbeiders vrouwen. Aangezien klimaatverandering de landbouwproductiviteit vermindert, **worden de bestaansmiddelen van vrouwen ernstiger bedreigd**. Bovendien hebben ze weinig alternatieven om een inkomen te vergaren.

### Impact op kinderarbeid en uitbuiting

Om het inkomensverlies van het huishouden op te vangen, worden kinderen soms gedwongen om **hun gezin te helpen door te werken**. Het kan gaan om werk op de familieboerderij, maar ook om andere gevaarlijke vormen van werk die hun fysieke en mentale gezondheid in gevaar brengen, zoals mijnbouw, bouw en productie.

De schaarste aan hulpbronnen **verhoogt de last voor vrouwen en meisjes**, omdat zij vaak verantwoordelijk zijn voor huishoudelijk werk. Ze moeten dan meer tijd besteden aan het verzamelen van water, brandstof en voedsel. En dat betekent dat meisjes en vrouwen nog minder tijd hebben voor onderwijs, betaald werk en vrije tijd. In conflictgebieden zijn er, in de nasleep van rampen, meldingen van kinderen en adolescenten **die zich bij gewapende groepen aansluiten** om het hoofd te bieden aan de schaarste aan hulpbronnen.



“In verschillende staten in het hele land zijn er overstromingen geweest. Jonge vrouwen en meisjes moeten de volledige verantwoordelijkheid nemen om tegelijkertijd huishoudelijk werk te doen en huizen te repareren.”

*Catherine, een jonge activiste uit Zuid-Soedan*

### Impact op gedwongen migratie

Klimaatverandering zal de omvang van humanitaire kwesties en ontheemding van bevolkings-groepen drastisch doen toenemen. Als een klimaatramp toeslaat, moeten gezinnen verhuizen en verslechteren hun levensomstandigheden. In vergelijking met 1980 **is de kans om ontheemd te raken door een catastrofe nu 60% hoger**. De grootste rampen op het vlak van gedwongen migratie zijn het gevolg van klimaatgebeurtenissen.<sup>20</sup> Vooral vrouwen en meisjes in ontwikkelingslanden worden getroffen. Kinderen lopen bovendien vaak het risico om **van hun gezinnen en gemeenschappen gescheiden** te raken, als gevolg van ontheemding en schaarste aan middelen in de nasleep van klimaatrampen.

“Vanwege klimaatverandering verhuizen mensen van de ene plaats naar de andere. En daarom worden meisjes meer blootgesteld aan seksueel en fysiek geweld.”

*Manahil, een jonge activist uit Pakistan*



©Plan International

# Jongeren aan de frontlinie van klimaatactie

Klimaatverandering is een voorbeeld van verregaande onrechtvaardigheid tussen generaties en roept kritische ethische en morele vragen op omtrent de verantwoordelijkheden van de huidige generatie ten opzichte van toekomstige generaties. Klimaatverandering heeft een aanzienlijke impact op meisjesrechten; ontberingen en discriminatie worden steeds nijpender. Die uitdagingen kunnen hun kansen op persoonlijke ontwikkeling inperken en hun deelname aan besluitvormingsprocessen verminderen. Anderzijds **kunnen deze tegenslagen meisjes en jonge vrouwen ook stimuleren om politiek actiever te worden**. Ze lopen steeds vaker voorop bij klimaatactivisme en pleiten voor beleid en acties die zowel klimaatverandering als gender-ongelijkheid aanpakken.

Jongeren worden gedreven door een diepgaand bewustzijn van de klimaatcrisis en zetten zich actief in voor milieubescherming en activiteiten die hun veerkracht vergroten. De activisten en jongerenorganisaties die we tijdens de ontwikkeling van deze standpuntnota raadpleegden, weerspiegelen een **wereldwijde trend waarin jongeren, met name in kwetsbare gemeenschappen, een voortrekkersrol spelen bij klimaatacties**. Zowel het VN-Ontwikkelings-programma <sup>21</sup> als het Wereld Economisch Forum <sup>22</sup> erkennen de leidende rol van jongeren in het beïnvloeden en bepleiten van klimaatactie. Hun actieve betrokkenheid bij milieu-initiatieven wordt beschouwd als een cruciaal element in de strijd tegen klimaatverandering.

**Bij de huidige aanpak van klimaatverandering wordt de stem van jongeren echter onvoldoende gehoord in besluitvormingsprocessen.** Een studie die de nationale adaptatie-plannen (NAP's) en de nationaal vastgestelde (klimaat)doelstellingen (NDC's) van meer dan 160 landen beoordeelde, toont aan dat slechts 42% rechtstreeks naar kinderen en vrouwen verwees.<sup>23</sup> Uit stukken van het nationale klimaatadaptatiebeleid van 9 landen, die bestudeerd werden door Plan International, blijkt dat jongeren niet voldoende worden genoemd of zelfs volledig afwezig zijn als stakeholders of relevante groepen in beleidsprocessen.<sup>24</sup> Wanneer ze dan toch aan bod komen, worden ze afgeschilderd als passieve ontvangers, in plaats van krachtige actoren van verandering in klimaatactie.

Vooraf jongeren, meisjes en jonge vrouwen blijven uitgesloten van formele klimaatbesluitvormings-processen. In 2021 voerde Plan International een wereldwijde online enquête uit onder jongeren, over klimaateducatie en jeugdleiderschap.<sup>25</sup> Daaruit bleek dat acht op de tien respondenten van de enquête willen deelnemen aan klimaatbeleidsprocessen, maar dat minder dan één op de tien hiertoe de kans kreeg. Die uitsluiting is zowel zichtbaar op nationaal als op multilateraal niveau, waar jongerenraden en -parlementen het lastig hebben om cruciale beslissingen te beïnvloeden. Datzelfde patroon van beperkte invloed zien we op internationale fora, waar jeugdparticipatie vaak een symbolische waarde heeft en geen significante invloed uitoefent op beslissingen over duurzame ontwikkeling en mensenrechten.<sup>26</sup>

**Jonge activisten worden vaak geconfronteerd met leeftijdsdiscriminatie**, waarbij hun bijdragen vanwege hun leeftijd miskend worden. Bovendien kan de toegang tot besluitvormings-platforms ongelijk zijn. Zo zien jongeren uit gemarginaliseerde groepen of ontwikkelingslanden zich voor meer uitdagingen geplaatst. **Meisjes en jonge vrouwen worden met nog grotere obstakels geconfronteerd. Ze kampen met systematische**

21 VN-Ontwikkelingsprogramma. (2022). *De kracht van jongeren aanboren voor klimaatactie*.

22 Het Wereld Economisch Forum. (2021). *Drie manieren om jongeren te betrekken bij effectieve klimaatactie*.

23 Brookings Institution, Plan International en UNICEF. (2019). *Meisjeseducatie in klimaatstrategieën: kansen voor beter beleid en meer actie in nationaal vastgestelde (klimaat)doelstellingen*.

24 Plan International. (2023). *Het water stijgt: jongerenbewegingen voor klimaatbestendigheid in kaart brengen in Ethiopië, Fiji, Indonesië, Laos, Mozambique, Myanmar, Salomonseilanden, Oeganda en Zimbabwe*.

25 Plan International. (2021). *Een nieuwe kijk op klimaateducatie en jeugdleiderschap*.

26 Verenigde Naties. (2023). *Onze beleidsnota voor de gemeenschappelijke agenda 3: Betekenisvolle betrokkenheid van jongeren bij beleids- en besluitvormingsprocessen*.



**gendervooroordelen en patriarchale structuren die hun stemmen vaak marginaliseren.** Dat is vooral duidelijk in landen waar de traditionele rolpatronen strikter zijn. Ondanks hun gretigheid en potentieel om een zinvolle bijdrage te leveren aan klimaatbestendigheid, worden jonge vrouwen uitgesloten van belangrijke discussies en spelen ze geen rol in de besluitvorming. Deze uitsluiting betekent niet alleen een verlies voor henzelf, maar ook voor de klimaatbeweging. De verschillende perspectieven en innovatieve oplossingen die jonge vrouwen kunnen bieden, komen immers niet aan bod.

Bovendien **worstelen jongerengroepen met een beperkte toegang tot middelen.** Financiële beperkingen, een gebrek aan stabiele financiering en beperkte onderwijsmogelijkheden belemmeren hun vermogen om hun initiatieven op te schalen of het beleid sterker te beïnvloeden. Het is voor hen evenmin evident om zichtbaarder te worden en erkenning te krijgen in de formele politieke sfeer, waar oudere, meer gevestigde stemmen vaak domineren. De uitdagingen gaan verder, en hebben ook betrekking op de nodige kennis en vaardigheden om door het complexe landschap van het klimaatbeleid te navigeren. Jonge activisten, vooral zij met een gemarginaliseerde achtergrond, hebben niet altijd voldoende toegang tot onderwijs en mentorschap, noodzakelijk om het beleid en de besluitvorming effectief te beïnvloeden. Uit de jongerenbevraging van Plan International blijkt dat er een grote **vraag is naar veelzijdige ondersteuning die financiële, logistieke, technische en educatieve aspecten omvat.** Deze vereiste is doorslaggevend om meer weerklank te geven aan de stemmen en initiatieven van jongeren, vooral meisjes en jonge vrouwen, omtrent hun inspanningen voor klimaatactie.

Een beperkte jongerenparticipatie kan beleid opleveren dat niet volledig tegemoetkomt aan de zorgen en perspectieven van jongere generaties, die het meest worden beïnvloed door klimaatbeleid op lange termijn. Vooral het gebrek aan participatie van meisjes resulteert in interventies en beleidslijnen die geen rekening houden met hun specifieke behoeften en uitdagingen, met als risico dat de bestaande genderongelijkheid wordt versterkt. Zoals benadrukt door de secretaris-generaal van de VN, António Guterres, is **een eerlijke, rechtvaardige en duurzame toekomst onhaalbaar zonder de actieve betrokkenheid van de 1,2 miljard jongeren ter wereld.**<sup>27</sup>

27 Ibid.



# Bij klimaatactie inspelen op de behoeften van meisjes

Organisaties en anderen die rond klimaatverandering werken, richten zich vaak op vrouwen of kinderen. Slechts weinigen concentreren zich op het snijpunt van leeftijd en gender. Tegemoetkomen aan de unieke behoeften en rollen van meisjes en jonge vrouwen in klimaatactie, is cruciaal voor de doeltreffendheid en rechtvaardigheid van klimaatbeleid en -initiatieven. Bovendien is ook het versterken van het aanpassingsvermogen en leiderschap van kwetsbare meisjes en jonge vrouwen doorslaggevend. Zij worden immers onevenredig zwaar getroffen door de gevolgen van klimaatverandering, die de bestaande genderongelijkheid verergert en hun gezondheid, veiligheid en bestaansmiddelen bedreigt. Gebaseerd op het Weerbaarheidskader (Resilience Framework) van Plan International **stimuleren we klimaatactie die inclusief is en inspeelt op de specifieke uitdagingen en mogelijkheden van jongeren**, met name meisjes en jonge vrouwen: <sup>28</sup>

## De toegang tot leeftijds- en genderresponsieve klimaatinformatie verbeteren

Access to climate information provides individuals, communities, and governments with Toegang tot klimaatinformatie verschaft individuen, gemeenschappen en overheden essentiële gegevens en voorspellingen over klimaatpatronen, trends en potentiële risico's. **Toegang tot klimaatinformatie die inspeelt op gender en leeftijd is cruciaal om ervoor te zorgen dat klimaatacties inclusief en doeltreffend zijn** voor alle segmenten van de bevolking. Verschillende genders en leeftijdsgroepen ervaren de gevolgen van klimaatverandering anders en reageren er anders op. Dat hangt samen met verschillende rollenpatronen, andere verantwoordelijkheden en uiteenlopende fysieke behoeften en kwetsbaarheden. Zo kampen vrouwen en meisjes tijdens klimaatcrisisen vaak met unieke uitdagingen, zoals een verhoogd risico op gendergerelateerd geweld. **Door klimaatinformatie te verstrekken, afgestemd op deze uiteenlopende behoeften, kan elke groep zich effectief voorbereiden op, reageren op en herstellen van klimaatgerelateerde gebeurtenissen.**

Om ervoor te zorgen dat klimaatinformatie gender- en leeftijdsafhankelijk is, is het belangrijk om **vrouwen, meisjes en verschillende leeftijdsgroepen actief te betrekken bij de ontwikkeling en verspreiding van deze informatie**. Dat wordt mogelijk door onderzoek te doen en gegevens te verzamelen die specifiek rekening houden met de unieke ervaringen en behoeften van verschillende genders en leeftijden. Het is ook cruciaal om communicatiestrategieën op maat uit te werken die inclusief en toegankelijk zijn, vanuit het besef dat verschillende groepen informatie op verschillende manieren kunnen ontvangen en verwerken.

**“Er is geen leeftijdsbeperking om het simpele feit te begrijpen dat Moeder Aarde ons nodig heeft. We moeten haar redden door eenvoudige acties te ondernemen.”**

*Aarna, jonge activiste uit India*

## Investeer in genderresponsief onderwijs over klimaatverandering

Klimaatactie betekent dat individuen met de nodige vaardigheden, kennis en middelen worden uitgerust om de uitdagingen met betrekking tot snelle milieuveranderingen het hoofd te kunnen bieden. Genderresponsief onderwijs over klimaatverandering is dus van



cruciaal belang. Een dergelijke aanpak kan verankerd worden via formele onderwijssystemen, via klimaateducatie of via informele en edutainment-achtige formats. Dit onderwijs verbetert het aanpassingsvermogen van jongeren, vooral meisjes en jonge vrouwen, en hun gemeenschappen, en het bevordert milieubeheer en duurzaamheid. **Genderresponsieve klimaateducatie is van het grootste belang om de genderongelijkheid aan te pakken die verweven is met klimaatverandering.** Dergelijk onderwijs erkent de verschillende ervaringen en uitdagingen van verschillende genders, met name van vrouwen en meisjes, en speelt hierop in. Genderresponsieve klimaateducatie heeft als doel om het onevenwicht te corrigeren door op maat gemaakte informatie en middelen te bieden die vrouwen en meisjes empoweren.

Organisaties zoals Plan International hebben strategieën aangenomen die **de ontwikkeling van gender- en leeftijdsafhankelijk educatief materiaal omvatten, afgestemd op de lokale context.** Die materialen variëren van docentenhandleidingen en leerlingenboeken tot tekenfilms, animatievideo's en games.<sup>29</sup> De aanpak van Plan International behelst ook een peer-to-peer leermodel dat jongeren meer inzicht geeft in klimaatverandering en gendergelijkheid, zodat ze het bewustzijn bij hun leeftijdsgenoten en binnen hun gemeenschappen kunnen vergroten.<sup>30</sup>

#### Vorbij de klimaatberekeningen: meisjeseducatie als recht

Vooral in lage- en middeninkomenslanden wordt onderwijs voor meisjes vaak gezien als een belangrijke strategie in de bestrijding van klimaatverandering. We moeten dit perspectief echter nuanceren. Ten eerste moeten we **een op rechten gebaseerde aanpak omarmen, geen utilitaire aanpak.** We pleiten niet voor onderwijs voor meisjes omdat het praktisch is bij het aanpakken van klimaatproblemen, maar omdat het een grondrecht is.

Bovendien **legt het onderwijsargument de verantwoordelijkheid voor klimaatmitigatie bij meisjes en vrouwen uit lage- en middeninkomenslanden.** En precies die groep draagt het minst bij en heeft historisch het minst bijgedragen aan klimaatverandering. Tot slot gebruiken we dit argument liever niet, omdat het niet op bewijs is gebaseerd. **Toegang tot onderwijs alleen vertaalt zich niet in klimaatmitigatie.** Meisjes in hoge-inkomenslanden hebben en hadden al tientallen jaren toegang tot kwaliteitsvol onderwijs, inclusief hoger onderwijs. Toch blijven dergelijke landen de grootste vervuilers ter wereld en zijn ze voor een groot deel verantwoordelijk voor het verlies aan biodiversiteit, landdegradatie en vervuiling in lage-inkomenslanden.

Begrijp ons niet verkeerd: **we zullen altijd pleiten voor onderwijs voor meisjes,** vooral als het emanciperend en gendertransformatief is en zich sterk richt op de grote uitdagingen voor meisjes en jonge vrouwen, waaronder klimaateducatie. Maar dat engagement gaan we aan omdat we het juiste willen doen.

29 Plan International. (2016). *Plan Internationals invalshoek voor kindgerichte aanpassingen aan klimaatverandering.*

30 Plan International Bolivia. (2021). *Stap voor stap met Kerana: een uitgebreide gids om te werken aan klimaatverandering, gender, seksuele en reproductieve rechten.*

## Versterking van de politieke participatie van meisjes aan klimaatactie

Plan International is van mening dat meisjes een sleutelrol kunnen spelen bij het stimuleren van de systemische veranderingen die nodig zijn om klimaatverandering aan te pakken, door middel van belangenbehartiging en leiderschap. Studies hebben aangetoond dat een grotere vertegenwoordiging van vrouwen in nationale parlementen uitmond in het aannemen van een strenger beleid inzake klimaatverandering en lagere emissies.<sup>31</sup> Op lokaal niveau resulteert vrouwenparticipatie met betrekking tot natuurlijke hulpbronnen in betere resultaten inzake het beheer en behoud van die hulpbronnen.<sup>32</sup> Het is belangrijk om meisjes te ondersteunen met tools, kansen en netwerken en hun stemmen te versterken, zodat ze worden gehoord door de belangrijkste beslissingsnemers.

Klimaatactie die naar de stemmen en behoeften van meisjes luistert, leidt tot een rechtvaardigere en inclusievere benadering. Wanneer meisjes betrokken zijn bij klimaatactie, brengen ze unieke perspectieven en oplossingen aan, die hun ervaringen en inzichten weerspiegelen. Daarom is het cruciaal om de capaciteit van besluitvormingsorganen, maatschappelijke organisaties en meisjes te verhogen, zodat ze meisjesrechten in het klimaatbeleid en de bijbehorende programma's op de agenda zetten. Het is van vitaal belang dat leiders en beleidsmakers meisjes in staat stellen om een zinvolle bijdrage te leveren aan beleidsvorming, en ervoor zorgen dat meisjesrechten stevig in klimaatactie verankerd zijn.

Het creëren van veilige en toegankelijke platformen voor meisjes om hun ideeën en meningen over klimaatkwesties te uiten, is essentieel. Die platformen kunnen variëren van lokale communitygroepen tot internationale forums. Bovendien zijn mentorschap en rolmodellen essentieel om meisjes te begeleiden op hun weg door de complexiteit van klimaatwetenschap, patriarchale instellingen en het politieke landschap. Vrouwelijke leiders op het gebied van milieu kunnen als krachtige rolmodellen fungeren en meisjes tonen dat hun stem gewaardeerd wordt en impact heeft.

## Initiatieven voor milieubescherming bevorderen

Klimaatverandering kan natuurlijke hulpbronnen zoals bossen en water uitputten, wat op zijn beurt de risico's op rampen zoals overstromingen en aardverschuivingen verhoogt. Vanwege de unieke manieren waarop verschillende meisjes en jonge vrouwen hierdoor worden beïnvloed, zijn duurzaam beheer en bescherming van de natuurlijke omgeving essentieel om klimaatverandering op een gender- en leeftijdsbewuste manier aan te pakken. Maatregelen zoals het overschakelen op hernieuwbare energie en effectief afvalbeheer kunnen de blootstelling van kinderen aan verontreinigende stoffen verminderen. Het is van cruciaal belang om te erkennen hoe natuurlijke hulpbronnen kwetsbare groepen ten goede kunnen komen of kunnen schaden. Strategieën voor milieubescherming en -herstel, zoals het vrijwaren van mangroves, bossen en koraalriffen, zijn absoluut noodzakelijk. Het kader van Plan International, 'Pathways to Resilience' (Wegen naar weerbaarheid), pleit voor ondersteuning van jongeren bij een gezond en veilig leven. Dat gebeurt door het beheer van natuurlijke hulpbronnen, afvalbeheer, een op ecosystemen gebaseerde rampenrisicovermindering en klimaatadaptatie.<sup>33</sup>

## Permanente toegang tot basisdiensten, waaronder SRGR-diensten, tijdens klimaatrampen verzekeren

Toegang tot kwaliteitsvol onderwijs, bescherming en gezondheidszorg, inclusief seksuele en reproductieve gezondheid (sexual and reproductive health, SRGR), is een mensenrecht. Het is daarom van cruciaal belang dat deze diensten altijd toegankelijk zijn. Vooral meisjes worden geconfronteerd met bijkomende obstakels voor een permanente toegang tot diensten, en hun rechten moeten door de lokale autoriteiten worden erkend. Ervoor zorgen dat basisdiensten inclusief en toegankelijk zijn, en voldoen aan de behoeften van meisjes en jonge vrouwen, legt mee de basis voor een veerkrachtigere samen-

31 Mavisakalyan, A., & Tarverdi, Y. (2019). *Gender en klimaatverandering: Maken vrouwelijke parlementsleden het verschil?*

32 OHCHR. (2019). *Analytisch onderzoek naar genderresponsieve klimaatactie voor de volledige en effectieve toepassing van vrouwenrechten.*

33 Plan International. (2020). *Kader 'Wegen naar weerbaarheid' (Pathways to Resilience Framework).*

leving. **Rampenplannen en plannen voor de continuïteit van de dienstverlening, gebaseerd op een uitgebreide gender- en leeftijdsanalyse, zijn essentieel om de ononderbroken werking van diensten te ondersteunen.** Bovendien moet informatie over de dienstverlening leeftijds- en genderresponsief zijn, zodat meisjes en jongens weten hoe en waar ze toegang hebben tot diensten tijdens en na extreme of stresserende gebeurtenissen. Deze informatie moet ook toegankelijk en gemakkelijk te begrijpen zijn voor kwetsbare groepen, zoals mensen met een handicap en minderheids-groepen.



### Klimaatbeheersing, geen bevolkingscontrole

Hoewel het waarborgen van toegang tot reproductieve rechten en diensten essentieel is om mensenrechten te eerbiedigen en gendergelijkheid te bevorderen, is dit niet de sleutel tot het beperken van klimaatverandering.

Wanneer bevolkingsgroei de schuld krijgt van klimaatverandering, wordt het complexe probleem van de milieudegradatie te eenvoudig voorgesteld. Bewijzen tonen aan dat **niet het aantal mensen de uitstoot van broeikasgassen verhoogt, maar eerder bepaalde consumptie patronen en -niveaus.**<sup>34,35</sup> Historisch gezien zijn landen die verantwoordelijk zijn voor hogere consumptie- en emissieniveaus rijker, en hebben ze een trage of geen bevolkingsgroei. Omgekeerd zijn de landen met de hoogste bevolkingsgroei ook de landen met de laagste inkomens en een lage consumptie en uitstoot per hoofd van de bevolking. De CO<sub>2</sub>-uitstoot van hoge-inkomenslanden is 50 keer hoger dan die van lage-inkomenslanden.<sup>36</sup> Er zijn 1372 Burundezen nodig om dezelfde hoeveelheid uitstoot te genereren als één inwoner van Qatar, en 624 Burundezen om dezelfde hoeveelheid uitstoot te genereren als één Canadees.<sup>37</sup>

Bovendien is het **gevaarlijk en ethisch twijfelachtig om de bevolkingsgroei doelbewust proberen te beperken.** Historisch gezien leidde dit tot maatregelen die de lichamelijke autonomie van vrouwen inperken en bijdragen aan racistische, seksistische en validistische vooroordelen die fundamentele mensenrechten schenden. De geschiedenis staat bol van de voorbeelden waarbij maatregelen voor geboortebeperving zijn gebruikt als instrumenten voor discriminatie en eugenetica. Die maatregelen zijn ingezet tegen specifieke raciale, etnische of socio-economische groepen, wat een erfenis van wantrouwen en mensenrechtenschendingen heeft opgeleverd.

Deze redenering ondermijnt de inspanningen om klimaatrechtvaardigheid en de seksuele en reproductieve rechten van de meest gemarginaliseerde vrouwen te bewerkstelligen. **Het verminderen van onze impact op de planeet vereist een systematische verschuiving in hoe we consumeren en hoe we onze economieën laten groeien.** Er bestaan verschillende alternatieve methodes om onze impact op de aarde te verminderen of te vertragen. Wat we nodig hebben, is een dringende inzet en investering van leiders en burgers om onze wereldwijde uitstoot te verminderen en de klimaatcrisis aan te pakken.

34 Plan International. (2019). *Klimaatverandering: focus op meisjes en jonge vrouwen*

35 Satterthwaite, D. (2019). *De implicaties van bevolkingsgroei en verstedelijking voor klimaatverandering.*

36 Climate Watch. (2020). *Broeikasgasemissies.*

37 Christian Aid. (2019). *Hongerstaking: de klimaat- en voedselkwetsbaarheidsindex.*

## Duurzame en inclusieve economieën bevorderen

Gelijke economische inclusie en sociale vangnetten zijn cruciaal om huishoudens te ondersteunen bij het hanteren van positieve coping-strategieën, voornamelijk om meisjesrechten tijdens crisis-situaties te beschermen. Een belangrijke veerkrachtstrategie houdt in dat kwetsbare huishoudens, in de eerste plaats gezinnen met meisjes, economische kansen krijgen om hun financiële status te verbeteren en hun kwetsbaarheid te verminderen. Diversificatie van de bestaansmiddelen biedt een vangnet als één inkomstenbron wegvalt, terwijl spaargeld van het gezin of spaargroepen als buffer fungeren in moeilijke tijden. Het is essentieel om een rechtvaardige toegang tot deze hulpmiddelen en een degelijk begrip van huishoudelijke vangnetten te waarborgen. Daarnaast is het belangrijk dat vrouwen en meisjes worden betrokken bij een rechtvaardige financiële besluitvorming en toezicht.

Bovendien is investeren in groene vaardigheden en jobs voor jonge vrouwen essentieel om klimaatverandering aan te pakken. Dat leidt immers tot het dichteren van de genderkloof in de groeiende groene economie, het benutten van diverse talenten en innovatie en de emancipatie van vrouwen, die onevenredig worden getroffen door klimaatverandering. Enkele strategieën om dit te realiseren, zijn: het implementeren van onderwijs- en opleidingsprogramma's op het gebied van STEM en duurzaamheid, het creëren van beleid en stimulansen om vrouwen aan te werven in groene sectoren, het bevorderen van publiek-private partnerschappen voor opleiding en werkgelegenheid, het vergroten van het bewustzijn van gemeenschappen rond genderdiversiteit in de groene economie en het opzetten van ondersteuningsnetwerken en mentorschap voor jonge vrouwen. Die investeringen bevorderen niet alleen gendergelijkheid, maar versterken ook de algemene doeltreffendheid van het wereldwijde antwoord op klimaatverandering.

## Gendergerelateerd geweld inbedden in klimaatactie

probleem dat opvallend veel raakvlakken heeft met gendergerelateerd geweld tegen meisjes. De kwetsbaarheid voor gendergerelateerd geweld bereikt een hoogtepunt in de nasleep van klimaatgerelateerde rampen; meisjes, jonge vrouwen en gemarginaliseerde groepen krijgen vaak te maken met onevenredige gevolgen. Die convergentie van maatschappelijke kwesties maakt het essentieel om overwegingen omtrent gendergerelateerd geweld in te bedden in klimaatactie, zodat oplossingen zowel effectief als inclusief zijn.

Dat begint bij een uitgebreide risicobeoordeling die inzicht geeft in de specifieke risico's van gendergerelateerd geweld tegen meisjes, binnen de context van klimaatverandering. Verder moeten preventie- en responsmaatregelen inzake gendergerelateerd geweld geïntegreerd worden in risicobeoordelingen, klimaatbeleid, aanpassingsplannen, noodplannen en draaiboeken. Al wie betrokken is bij klimaatactie, van beleidsmakers tot gemeenschapsleiders, moet opgeleid worden omtrent de nuances van gendergerelateerd geweld tegen meisjes, zodat ze een doeltreffende aanpak kunnen hanteren in hun werk. Bovendien is er meer onderzoek en gegevensverzameling nodig om de complexe relatie tussen gendergerelateerd geweld en klimaatverandering te begrijpen.

@Plan International





# De verbintenissen van Plan International Belgium

Plan International België is overtuigd van de **waarde van sterke partnerschappen en het inzetten van de specifieke expertise van elke partner. Dat is volgens ons de beste methode om totaaloplossingen te leveren aan de meest gemarginaliseerde groepen en om meisjes van impactvolle oplossingen te kunnen voorzien.** De partnerschappen die we voor ogen hebben, richten zich op organisaties en ondernemingen die experts zijn in technologische oplossingen, betrouwbare informatievoorziening en multirisicobeoordelingen. Wij op onze beurt zijn vastbesloten om onze eigen technische expertise inzake klimaatrechtvaardigheid te blijven versterken. Vervolgens willen we op maat gemaakte inhoud ontwikkelen voor alle stakeholders die interesse tonen om hun inspanningen te bundelen met onze strategische visie voor meisjes en klimaatverandering.

Plan International België vormt bondgenootschappen met organisaties op het gebied van gendergelijkheid, kinderrechten en milieu. Zo ondersteunen we meisjes om hun stem te laten horen bij het brede publiek en beleidsmakers. We brengen de stemmen samen van jongeren die zich elk individueel inzetten, en van jongerenorganisaties. Jongeren zijn de motor van onze organisatie. We verbinden ons ertoe om meer jongeren- en meisjesorganisaties bijeen te brengen en te ondersteunen, in België maar ook in onze partnerlanden, om hun kennis en expertise op te bouwen en meer weerklank te geven aan hun stemmen en initiatieven rond meisjesrechten en klimaatverandering.

Plan International België handhaaft het principe dat meisjes het fundamentele recht hebben om kwaliteitsvol onderwijs te voltooien waarin aandacht voor klimaatverandering vervat zit, om hun seksuele en reproductieve gezondheid en rechten volledig uit te oefenen, om zonder geweld te leven en om toegang te krijgen tot duurzame werkgelegenheid. Deze verbintenis is gebaseerd op de overtuiging dat meisjes empoweren een intrinsiek recht is, cruciaal om veerkrachtigere samenlevingen te bevorderen en groenere economieën te stimuleren. Daarom zijn wij van mening dat projecten die gericht zijn op klimaatmitigatie en -adaptatie leeftijdsafhankelijk en gendertransformatief moeten zijn. Bovendien moeten ze de problemen waarmee meisjes te kampen hebben, op een holistische manier aanpakken. We verbinden ons ertoe om meer programma's te ontwikkelen die mitigatie- en aanpassingsmaatregelen voor klimaatverandering omvatten. Die kunnen op zichzelf staan of geïntegreerd zijn in andere acties, met behoud van een sterke aandacht voor meisjesrechten.

De meest efficiënte, relevante en impactvolle manier om dit te doen, is meisjes het voortouw te laten nemen bij klimaatmitigatie en -aanpassingen. **Meisjes en hun gemeenschappen zijn immers krachtige actoren van klimaatacties.** Ze hebben slechts een beetje hulp nodig om toegang te krijgen tot betrouwbare informatie over klimaatverandering en de effecten ervan, en om het zelfvertrouwen op te bouwen om het voortouw te nemen, hun stemmen te verheffen en hun leeftijdsgenoten en beleidsmakers te mobiliseren. Plan International streeft ernaar hun toegang tot platformen en beleidsmakers, plaatsen waar ze gehoord kunnen worden, te vergemakkelijken. Daarom verbinden we ons ertoe om onze positie in België en elders te gebruiken om beleidsmakers en onze Plangemeenschap, waaronder scholen voor rechten, genderscholen, onze sponsors en onze zakelijke partners, te blijven aansporen om naar de expertise van meisjes te luisteren, te waarderen en ook in hun omgeving over meisjes en klimaatverandering te vertellen.

Op basis van de vruchtbare samenwerking met onze zakelijke partners verbinden we ons ertoe hun expertise te versterken en alomvattende strategieën te ontwikkelen die zowel klimaatverandering als gendergelijkheid aanpakken, waarmee we onze toewijding aan duurzame en inclusieve ontwikkeling versterken.

In overeenstemming met het wereldwijde milieubeleid van Plan International engageren we ons om onze uitstoot van broeikasgassen te verminderen en de ecologische duurzaamheid van onze activiteiten en onze kantoren te verbeteren. We verbinden ons ertoe om uitvoerbare maatregelen te nemen en te monitoren om onze milieu-impact te verminderen.

# Onze oproep tot actie

Wij geloven in de kracht van partnerschappen, toezeggingen die op waarden gebaseerd zijn en collectieve actie. Met onze oproep tot actie vragen we alle relevante stakeholders om ervoor te zorgen dat meisjes zich kunnen ontplooien in een gezonde en natuurlijke omgeving, en om meisjes te steunen in hun strijd tegen klimaatverandering. Onze oproep tot actie sluit aan bij de aanbevelingen van ARGO-CNCD en bevat aanbevelingen van de jongeren die we gesproken hebben.

## Onze oproep aan beleidsmakers en institutionele donoren:

- **Erkennen dat klimaatverandering een onevenredig groot effect heeft op meisjes**, en dat klimaatverandering gendergerelateerd geweld en discriminatie faciliteert.
- **Voor, tijdens en na internationale klimaatconferenties en -onderhandelingen een blijvend standpunt innemen over meisjesrechten**. Dit houdt in dat ze hun invloed, macht en bereik gebruiken om voortdurend te communiceren en bewustzijn te creëren over de verbanden tussen meisjesrechten en klimaatverandering.
- **Adequate mechanismen opzetten voor een zinvolle betrokkenheid van jongeren** bij de beleidsvorming en onderhandelingen over het klimaat; en investeren in organisaties die gestuurd worden door jongeren en meisjes, zodat zij op een zinvolle manier kunnen deelnemen aan klimaatacties.
- Erkennen dat **een sterke gender- en leeftijdsbenadering bij de ontwikkeling, uitvoering, monitoring en evaluatie van klimaatbeleid** essentieel is om ervoor te zorgen dat klimaatbeleid effectievere en rechtvaardigere oplossingen oplevert.
- **Overwegingen met betrekking tot klimaatverandering integreren in genderbeleid**, om de onevenredige gevolgen van klimaatverandering voor vrouwen en meisjes in verschillende sectoren aan te pakken.
- **Investeren in klimaateducatie** en substantiële acties ondernemen tegen verkeerde informatie die wordt verspreid door anti-milieulobby's die klimaatverandering ontkennen.
- Zich inzetten om **de ecologische voetafdruk van hun eigen regering te verkleinen** door duurzame praktijken in overheidsoperaties te implementeren, subsidies voor fossiele brandstoffen te verlagen, in groene technologieën te investeren, strenge milieuregels af te dwingen en milieuvriendelijk gedrag op de werkvloer in de publieke sector te stimuleren.
- **De manier waarop zij acties tegen klimaatverandering financieren aanzienlijk veranderen**. We vragen donoren om:
  - Zich in te zetten om **geormerkte ODA-budgetten (Official Development Assistance) toe te wijzen aan fondsen voor organisaties die door jongeren en meisjes geleid worden** zodat zij klimaatacties kunnen ondernemen.
  - **Toegankelijke financieringsmogelijkheden te creëren voor gemarginaliseerde groepen en burgerbewegingen**, met name voor plattelands- en inheemse gemeenschappen, zodat zij gerichte, effectieve en cultureel passende klimaatoplossingen kunnen ontwerpen en implementeren.
  - **Te investeren in onderzoek naar klimaatverandering en meisjesrechten**, zodat alle betrokkenen op feiten gebaseerde acties op touw kunnen zetten.

## Onze oproep aan maatschappelijke organisaties

- **De krachten bundelen met lokale jongeren- en meisjesorganisaties** om hun leiderschap in klimaatactie te versterken en hun stem te laten horen in nationale en internationale arena's.
- **Middelen en steun inzetten voor burgerbewegingen en organisaties geleid door jongeren en meisjes**, om een rechtvaardigere en meer lokale benadering van internationale samenwerking en ontwikkelingswerk te bevorderen.

- **Samenwerken om krachtige pleitbezorging en strategieën te creëren** en onze stemmen verenigen om donoren, beleidsmakers en bedrijven te beïnvloeden op het kritieke snijpunt van klimaatverandering, gendergelijkheid en kinderrechten.
- **Gezamenlijke inspanningen leveren om het bewustzijn van het publiek te vergroten** en impactvolle veranderingen teweeg te brengen op het gebied van meisjesrechten en klimaatverandering.
- CSO-netwerken (Civil Society Organisations) versterken om **kennis en middelen te delen** om de verbanden tussen klimaatverandering, genderongelijkheid en kinderrechten effectief aan te pakken.
- We roepen alle **mensenrechten-, vrouwenrechten- en milieugroeperingen op om samen** in dialoog te gaan en kennis te delen, om te werken aan een inclusieve, leeftijds- en genderresponsieve strategie om klimaatverandering tegen te gaan.

### **Onze oproep aan particuliere bedrijven en ondernemingen**

- Zich inzetten om **hun milieu- en koolstofvoetafdruk te verkleinen**. Dat is de enige manier om de hoofdoorzaken van klimaatverandering en milieudegradatie aan te pakken.
- Investeren in het begrijpen van het cruciale verband tussen klimaatverandering en meisjesrechten, en dit bewustzijn integreren in **MVO-toezeggingen om genderbewuste klimaatoplossingen te bevorderen**.
- **Strategieën ontwikkelen die zijn afgestemd op de Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen (SGD's)**, met speciale aandacht voor de onderlinge verbanden tussen gendergelijkheid en klimaatverandering, om de impact te vergroten.
- **Innovatieve producten ondersteunen om klimaatverandering en gendergelijkheid aan te pakken**, door ons te sponsoren, zodat wij op onze beurt impact kunnen hebben op meisjes in hun acties tegen klimaatverandering.

### **Onze oproep aan onze gemeenschap van sponsors en individuele donoren**

We worden gesteund door een geweldig netwerk van gelijkgezinden, die ervan overtuigd zijn dat er overal acties moeten worden ondernomen voor gendergelijkheid en kinderrechten. Totdat elk meisje vrij is. Onze boodschap aan hen is dat zij op vele niveaus een rol kunnen spelen bij het waarmaken van meisjesrechten. We roepen hen op:

- **Om hun stem te laten horen over hoe klimaatverandering een grote bedreiging vormt voor meisjesrechten:**
  - We moedigen hen aan om onze berichten op sociale media te delen;
  - We moedigen hen aan om zich over deze cruciale uitdaging uit te spreken tegenover hun collega's, hun bestuursorganen en maatschappelijke organisaties.
- Om actie te ondernemen om **hun klimaatvoetafdruk te verkleinen** door zich milieuvriendelijkere gewoonten aan te meten.
- Om **Plan International te blijven steunen** door middel van donaties, om ons te helpen programma's te financieren die meisjesrechten bevorderen en de gevolgen van klimaatverandering aanpakken.

### **Onze oproep aan de media**

- **Op een verantwoorde manier verslag doen van de klimaatcrisis, door de nadruk te leggen op het verband tussen klimaatverandering, meisjesrechten en gendergelijkheid**, en zo het publiek te beïnvloeden richting actie en empathie.
- **Verhalen en stemmen versterken van meisjes, jongeren en gemarginaliseerde bevolkingsgroepen** die de gevolgen van klimaatverandering op gendergelijkheid belichamen, waardoor de bevolking meer inzicht krijgt in de impact van klimaatverandering en waardoor collectieve actie voor een duurzame toekomst wordt gestimuleerd.
- In een periode van klimaatscepsis, anti-genderbewegingen en een toename van nepnieuws, dringen we er bij de media op aan om te **rapporteren op basis van feiten** en te benadrukken hoe klimaatverandering en meisjesrechten op elkaar inwerken.





Tot elk meisje vrij is



@Plan International



[planinternational.be](http://planinternational.be)